

Marithe Eriksson
Miljö- och hälsoskyddsinspektör
Telefon 08-508 28 172
marithe.eriksson@miljo.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

PLASKDAMMAR I STADENS PARKER - ETT TILLSYNSPROJEKT

Förslag till beslut

- 1 Godkänna förvaltningens rapport, i form av examensarbete från tillsynsprojektet
- 2 Överlämna rapporten från tillsynsprojektet till stadsdelsnämnderna, trafiknämnden- och exploateringsnämnden

Gunnar Söderholm

Pia Winbladh Högfors

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har under 2009, i form av ett examensarbete, valt att genomföra ett riktat tillsynsprojekt gentemot de 26 plaskdammar som ligger norr om Saltsjö-Mälarsnittet. Syftet med tillsynsprojektet har varit att inventera riskfaktorer för vattenkvaliteten. I Stockholms kommun finns 55 plaskdammar i stadens parker. Med plaskdamm menas dammar där barn kan bada och plaska omkring. Ansvariga för plaskdammarna är kommunens 14 stadsdelsnämnder.

Sammanfattningsvis finns det en stor potential till förbättringar av vattenkvaliteten genom att förbättra tekniken, informera allmänheten, vidareutveckla rutinerna för egenkontroll, samt minskad nedsmutsning vilket kan uppnås bl. a genom att påverka badbeteendet hos användarna, sätta upp dusch och toalett om det inte finns, se över påverkan av närliggande verksamheter samt se över kröning på damm och lutning på omgivande yta.

Bakgrund

Under år 2009 har ett riktat tillsynsprojekt genomförts på 26 plaskdammar i parker som är förlagda norr om Saltsjö-Mälarsnittet. Anledningen till att välja norra och västra sidan av Stockholm är att vattenkvaliteten generellt har visat sig vara något sämre där med fler

bakterieöverskridanden jämfört med södra sidan. Den tekniska prestandan är också generellt något lägre i norrort. Syftet med genomfört projekt har varit att belysa hälsorisker för badande i plaskdammar och ge en sammanfattande bedömning av vilka faktorer som har störst påverkan på vattenkvaliteten. En svårighet har varit att det saknas nationella riktlinjer från centrala myndigheter gällande utformning och tekniknivå för plaskdammar i parkmiljö. Genom examensarbetet har nu en grund för detta tagits fram.

Organisatoriskt ansvarar stadsdelarnas parkförvaltningar för driften av plaskdammar. För själva driften upphandlas driftentreprenör som för närvarande är Skå AB eller Stockholm Entreprenad. Investeringar i dammarna utförs i samarbete mellan Trafikkontoret och parkförvaltningarna. Nybyggnation av dammar utförs i regel av Exploateringskontoret. Provtagning och analys av bakteriehalter utförs av Eurofins på uppdrag av parkförvaltningarna.

Sedan år 2006 har ett mer intensifierat arbete pågått för att genom tillsyn få till stånd en förbättrad egenkontroll på plaskdammar och en säkrare vattenkvalitet. Detta har skett genom tät uppföljning av de analysprotokoll som tillställs Miljöförvaltningen var fjortonde dag. Vid avvikelser i vattenkvaliteten ansvarar stadsdelarna för att löpande informera miljöförvaltningen om vidtagna åtgärder. Sedan 2006 har årliga uppföljningskonferenser genomförts varje höst. Syftet med dessa har varit att ge återkoppling på säsongens resultat och arbeta med utveckling av olika delar i egenkontrollen. Detta har medfört förbättrade provtagningsrutiner, mer tid för drift av dammarna och tömning av dammar utan sandfilter varje vecka (oftare vid behov).

I Stockholm finns exempel på plaskdammar där det under perioden 2006 och framåt sällan eller aldrig är problem med vattenkvaliteten vilket indikerar att det finns en potential till förbättringar för övriga anläggningar.

Miljöförvaltningens erfarenhet från tillsynsprojektet 2009 är att det finns behov av att vidareutveckla egenkontrollen ytterligare. Plaskdammar är prioriterade ur tillsynshänseende genom 45 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. I de fall vattnet inte håller tillräckligt hög kvalitet finns förhöjda hälsorisker för barn.

I Stockholm finns exempel på plaskdammar där det under perioden 2006 och framåt sällan eller aldrig är problem med vattenkvaliteten vilket indikerar att det finns en potential till förbättringar för övriga anläggningar.

TILLSYNSPROJEKTET 2009

I projektet har tillsyn utförts på 26 plaskdammar. Vid tillsynen har en checklista använts samt fotodokumentation gjorts. Tillsynsbesöken utfördes alltid tillsammans med driftentreprenören och i några fall också parkförvaltarna. Svar på olika frågeställningar har begärts in direkt från parkförvaltarna före och efter tillsynsbesöken. Syftet har varit

att så fullständigt som möjligt inventera de faktorer som påverkar vattenkvaliteten vid varje plaskdamm.

Följande frågeställningar har bedömts för varje plaskdamm:

- Hur ser de omgivande faktorerna såsom växtlighet, parkskötsel och topografiskt läge ut?
- Hur hög är badbelastningen och vilka andra omgivande aktiviteter kan påverka vattenkvaliteten?
- Hur är teknikens kapacitet och skick?
- Hur ser informationsflödet ut mellan stadsdelsförvaltningar, driftentreprenörer och laboratorium samt mot allmänhet?
- Hur har dammens badvattenkvalitet såsom bakterie-, klor och pH-halt samt visuell kvalitet varit?

För sistnämnda frågeställning har en sammanställning avseende de fyra senaste åren gjorts.

RESULTAT

Situationen är unik för varje plaskdamm. Dock kan generella erfarenheter dras ur tillsynsprojektet.

- Ett flertal har problem med växtlighet kring dammen. Det rör sig oftast om nedfall från äldre träd. Parkstädningen kring plaskdammarna har brustit i flertalet fall.
- Ett flertal plaskdammar har allvarliga tekniska brister såsom dålig cirkulation och/eller problem med styr- och reglerteknik och/eller utformning på dammen. Detta medför att reningsanläggningen inte tillräckligt väl kan anpassas efter förändringar i belastning.
- En del dammar ligger inte optimalt placerade. I vissa fall handlar det om läget i topografin, i andra fall handlar det om att läget medför att dammen är utsatt för högre grad av sabotage p.g.a. bristande insyn från boende m.m. Detta kräver ökad tillsyn av driftentreprenören. Erfarenheterna är viktiga vid planering av nya plaskdammar.
- Informationen till allmänheten brister. Tidigare år har det helt saknats skyltning om exempelvis ordningsregler och telefonnummer för felanmälan. I år har en del stadsdelar anslagit information om detta. För parklekar, förskolor etc som är storanvändare av parkernas plaskdammar kan sådan information ha stor betydelse för snabb återkoppling och åtgärd vid incidenter med badvattnet.

- Provtagningen av bakteriehalt har hittills inte utförts på ett optimalt sätt utifrån skötselschemat för varje plaskdamm. Stadsdelarna har inför sommarsäsongen 2010 ombetts att se över provtagningsschemat och i samarbete med laboratoriet ändra tidpunkter för provtagning. Vidare har konstaterats att både det anlitade laboratoriet och driftentreprenören behöver arbeta med kvalitetssäkring gällande provtagning på pH och halten desinfektionsmedel.

Förvaltningens synpunkter

De resultat som framkommit i tillsynsprojektet och som sammanställts i rapporten ”Plaskdammar i Stockholms stads parker” behöver kommuniceras med samtliga stadsdelsnämnder. Rapporten bör även skickas till trafiknämnden samt exploateringsnämnden då dessa ansvarar för renovering och nybyggnad av plaskdammar.

Mot bakgrund av de brister som kunnat konstateras finns anledning att genomföra tillsynsbesök på samtliga plaskdammar söder om Saltsjö-Mälarsnittet under 2010.

Slut

Bilagor

Bilaga 1	Sammanfattande tabell över undersökta plaskdammar
Bilaga 2	Karta över plaskdammarnas placering i Stockholm
Bilaga 3	Rapport Plaskdammar i Stockholms Stad, examensarbete